

Hospodin mluví ústy proroka Jeremjáše proti jiným prorokům. Jeden prorok mluví o druhých prorocích. Už to nám ukazuje důležitost prorocké funkce v jednání Hospodina s člověkem. Prorok je prostředníkem mezi Bohem a jeho lidem. Ukazuje to však i možnost zmateností a nejasností. Jeden prorok mluví to a to, druhý prorok mluví něco zcela jiného, mnohdy zcela opačného. A oba prohlašují, že jejich slova nejsou slova jejich, ale slova samotného Hospodina. V proroctvích tedy nejde o nic menšího, než o slova samotného Hospodina. Hospodin mluví. Hospodin se vyjadřuje. Hospodin nemlčí. Ale co říká? Jak se vyznat v tom, který z proroků mluví skutečná slova Hospodinova? Proč zrovna Jeremjáš je tím opravdovým a skutečným prorokem? Jeremjáš v tomto námi čteném oddíle vlastně jen cituje slova Hospodinova. Na samém začátku uvádí **Toto praví Hospodin zástupů.** Třikrát jsou pak

zmiňována slova

výrok Hospodinův

. To ale ještě přece nemusí znamenat skutečnost, že je to opravdu Hospodin, který mluví.

Toto praví Hospodin zástupů: „Neposlouchejte slova proroků, kteří vám prorokují, obluzují vás přeludy, ohlašují vám vidění svých srdcí, a ne to, co vyšlo z úst Hospodinových... To, co zde Hospodin říká, se vztahuje na všechny proroky, Jeremjáše nevyjímaje. Ti, kteří obluzují jiné svými vlastními přeludy, ti kteří ohlašují vidění svých srdcí, nemají být posloucháni. Že se člověk označí za proroka a

mluví, tedy ještě vůbec neznamená, že má být poslouchán. I když je člověk skutečným prorokem a mluví, ani to nemusí znamenat, že to, co zrovna mluví, vyšlo z úst Hospodinových. Ne každé slovo, které pronese prorok, musí tedy být slovo Hospodinovo

.

Neposlouchat proroky, kteří nemluví to, co vyšlo z Hospodinových úst. Ano, jasné slovo, zahrnující všechny proroky. Prorok je opravdovým prorokem pouze tehdy, mluví-li to, co si přeje Hospodin. Snad se to zdá na první pohled samozřejmé. Ale myslím, že v tom je skryto víc, než se zdá. Jak krásná mohou být některá slova, jak přesně mohou pasovat do našich představ, jak dokonale mohou popisovat námi viděnou skutečnost. Jak silně mohou dodávat jistoty. Ale pozor! To stále není známkou toho, že jsou to slova Hospodinova. A na druhé straně slova ošklivá, burcující naše představy o kráse a harmonii, slova, která mohou rozdělovat lidi, přátele, ba i rodiny. Sprostá slova. Nadávky. Slova, z nichž číší zloba a vztek. Slova pronášená v nejvyšším rozčilení. Ale můžeme říci, že to rozhodně slova Hospodinova nejsou a nemohou být? Jen ti proroci, jen ti lidé, kteří mluví to, co vyšlo z úst Hospodinových, mají být posloucháni. Jejich slova mají být brána vážně, o jejich slovech je třeba přemýšlet. A jsou to tedy vždy slova příjemná? Uklidňující? Jsou to v první řadě slova živá, která míří do konkrétní situace. Jsou to slova, která oslovují. Slova, která mění.

Stále říkají těm, kteří mě znevažují: „Hospodin promluvil: Budete mít pokoj“, a každému, kdo chodí se zarputilým srdcem, slibují: „Nedolehne na vás nic zlého.“ Kdo však byl v důvěrném obecenství s Hospodinem? Kdo viděl a slyšel jeho slovo? Kdo věnoval pozornost jeho slovu a naslouchal?

Na jedné straně slova o pokoji a ujištění o budoucí bezpečnosti národa. Babylónská hrozba bude odvrácena. Hospodin je s námi. Nenechá padnout Jeruzalém, své město. Slova uklidňující. Na druhé straně otázka. Kdo se ale ptal Hospodina? Komu Hospodin dovolil uslyšet jeho slovo? Kdo chtěl vidět a slyšet? Kdo si dal práci, kdo vynaložil námahu, aby mohl slyšet? Kdo tedy opravdu chtěl slyšet a vyřizovat Hospodinovo slovo?

Na jedné straně slova schvalující chování těch, kteří se neptají. Slova o pokoji těm, kteří nehledí na nic jiného než na svou vůli, na svůj zájem, na svůj zisk. Kteří rozhodují tak, že ostatním berou naději ve spravedlnost a právo. Kteří jednají tak, jako by Hospodina nebylo. Jako by nebyl nikdo, komu je třeba se zodpovídat. A snad si to i myslí. Za těmi chodí oni proroci. Ano, vše je v pořádku. Ubezpečují o klidu, o bezpečí. To ne my, sám Hospodin to říká. Na druhé straně otázka. Žádná jména, ani to

Jeremjášovo. Ani jiných proroků. Kdo se mnou chtěl být, kdo se mě ptal, kdo chtěl vědět? Kdo naslouchal?

Napadá mě, zda oni falešní proroci, o kterých mluví ústy Jeremjášovými Hospodin, skutečně zavádějí ostatní k jiným bohům, jestli je jejich cílem takzvaně přetáhnout lidi k Hospodinově konkurenci. Nejedná se zde spíše o to, že oni proroci nejsou a nechtějí být ostnem, o který se může někdo píchnout? Ohněm, o který se může někdo spálit? Alternativou, jak se dnes říká, která nabízí jiný pohled, jinou cestu? Zkrátka jestli oni proroci nejsou z nějakého důvodu jen bezvýrazní. Nechtějí se odlišovat. Protože ona odlišnost a tím i výraznost často bolí. Je často nebezpečná a náročná.

Prorok je sám. Sám proti většině, která plyne svým proudem a má sílu strhávat s sebou ty jiné či nerozhodné. Není jednodušší a výhodnější prostě svézt se s ostatními? Vždyť i odpovědnost se tak nějak rozdělí mezi všechny. A budu-li říkat, co se chce slyšet, bude tu spousta lidí, které má slova potěší. A jistě také projeví svou vděčnost. Teplá místečka... A společnost si tak hezky zvolna plyne. A v chumlu se toho spousta ztratí. Nikdo příliš nevyčnívá. Nikdo se příliš nehádá, nikdo neprotestuje. Nikdo se neptá. Ticho. Šero. Mrtvo. - A kdo opravdu naslouchá? Kdo chce vidět? Kdo promluví, i když to může často

bolet? Takhle si představuji dobu normalizace u nás v Československu. Spousta lidí, kteří nechtěli vidět, spousta lidí, kteří i když viděli, nepromluvili. Spousta lidí, kteří radši mluvili tak, jak se od nich očekávalo.

Hle, vichr Hospodinův! Vzplálo rozhořčení. Vichr víří, stáčí se na hlavu svévolníků. Hospodinův hněv se neodvrátí, dokud nevykoná a nesplní záměry jeho srdce. V posledních dnech to určitě pochopíte. Sám Hospodin, nadmíru rozhořčený, zasáhne. Zasáhne jako vichr, který konečně rozhýbe mrtvou zemi. Sám nahněvaný Hospodin potrestá ty, kteří neslyšeli, protože nechtěli slyšet. Kteří jednali tak, jako by nebyl. Žádný rádobypokoj. Žádný rádobyklid a bezpečí. Nečinili jste Hospodinovu vůli, nečinili jste to, co vede k opravdovému pokoji. Nenazývali jste zlo zlem a dobro dobrem. A to, co Hospodin nikdy nechtěl, jste dokonce vydávali za jím samým schválené. Vše jste zcela převrátili. Ti, ke kterým jsem nemluvil, které jsem neposlal, prorokovali a mluvili mým jménem. Svévolníkům, kteří činili podle své vůle, nikoli mé, ale své, byl vyhlašován pokoj a bezpečí. Svévolník byl nazýván dobrým člověkem. A Hospodin sám byl představován jako schvalovatel zla. O Hospodinu samotném se lhalo lidem. Jak by tedy mohl být lid odvrácen od scestí, když nebylo pojmenováno ono

zlé, které činí? Když zlé bylo vydáváno za dobré? Zcela všechno bylo těmi proroky převráceno. Proto sám Hospodin zasáhne.

A důkaz, že toto jsou opravdu Hospodinova slova, bude nezpochybnitelný. Judský lid jej pocítí na vlastní kůži. Žádný pokoj a bezpečí. Jeruzalém bude dobyt. Babylóňané porazí Judské království na hlavu. To bude důkazem, že Hospodin mluví skrze Jeremjáše.

Onen důkaz, že prorok mluví skutečně to, co Hospodin chce, tedy nemusí být patrný na první pohled. Jeremjáš přece promlouvá v době, kdy Jeruzalém stojí. Stejně tak není hned patrné, kdo je a kdo není prorokem. Proroctví není žádný oficiální úřad, do kterého se nastupuje po splnění dosaženého vzdělání. Není to žádná funkce závislá pouze na rozhodnutí člověka. Proto je také velmi těžké zvnějšku rozlišovat, kdo prorokem je a kdo není. Proroctví je ryze osobní vztah mezi konkrétním člověkem a Bohem. Je to věc vztahu. Hospodin sám si

vybírá, skrze koho bude mluvit. Vybírá si také, co a kdy bude mluvit. Hospodin sám povolává. Hospodin sám dává odvahy a vede. Proto ani prorok Jeremjáš nepopírá, že i ostatní mohou být proroky. Nepopírá, že i k nim může mluvit Hospodin, i když nyní nemluvil. Prorokem může být každý, kdo přijme Hospodinovo povolání. A koho povolává Hospodin, je jeho věc.

Ale pravé proroctví se pozná. Ne třeba hned, ale pozná. Poznáme je podle jejich ovoce. **Tak každý dobrý strom dává dobré ovoce, ale špatný strom dává špatné ovoce** , slyšeli jsme

Ježíšova slova v prvním čtení.

Stejně jako ovoce se rodí až v létě a na podzim, ne na jaře, ani v zimě, tak nemusí být vždy hned jasné úmysly člověka. Ale vyjdou najevo.

Slovo Hospodinovo má totiž sílu měnit, napravovat zkažené, potěšovat a dávat naději těm, kteří naděje

pozbyli. A to vše je viditelné. A nejen to. Hospodinovo slovo se chce šířit dál. Chce rozšiřovat svou nenásilnou vládu, chce být přijímáno.

Slovo Hospodinovo také není slovem žádného podivného bůžka, který vidí jen věci blízké, ale ty dál už ne. Před Hospodinem se nelze schovat. Nelze před ním utajit a skrýt naše úmysly. Hospodin, stvořitel nebe i země, vidí do lidských srdcí. Zná nás celé. Copak si lze myslet, že Hospodin nemá pod kontrolou vše, i když my jej zrovna nevidíme? Když je daleko? Co by to bylo za Boha? A jak je to ve skutečnosti s onou blízkostí a dálkou Boží? Není ona dálka Boží vlastně jen dálkou naší? Nejsme jen my hluší a slepí k tomu, který je tak blízko nás, že už nejde být blíž? Hospodin není daleko. Hospodin nechce být daleko. Hospodin poslal svého jednorozeného Syna, aby nás přivedl k sobě, aby z nás učinil své děti v Kristu Ježíši. Jsme děti Boží v Kristu Ježíši. Právě to před všemi ostatními statečně vyznávejme. Nejsme na to přece sami. Bůh Otec, Syn i Duch svatý je s námi. Amen.

Kázání vikáře Petra Grendla na starý rok, 31.12.2008.